

Nynäshamns kommun

Barn- och utbildningsförvaltningen

Nynäshamn 2017-03-08

**UTREDNING/RAPPORT – STATUS OCH UNDERLAG INFÖR
FORTSATT ARBETE AVSEENDE SKOLSTRUKTUR:**

ÖSMO REKTORSOMRÅDE

Pontus Sjöstrand, Jurek Executiv

Innehåll

1. Inledning - uppdraget	4
2. Sammanfattning	5
3. Nulägesbeskrivning – skolgemensamma förutsättningar.....	6
3.1. Befolkningsutveckling – befolkningsprognos.....	6
3.1.1 Befolkningsökningen i Ösmo rektorsområde.....	7
3.1.2 Befolkningsprognosen – två alternativa prognoser – elevunderlaget i Ösmo församling.....	8
3.1.3 Elevunderlag – status 2017	9
3.2. Skolhus, antal och status - nuläge	9
3.2.1 Skolor i Ösmo rektorsområde	10
Vanstaskolan (Objektsnummer 347521).....	11
Tallbackaskolan (Objektsnummer 347510)	11
3.3 Evakuering och flytt av verksamheten i Tallbackaskolan.....	12
3.4 Planerad nybyggnation av bostäder – Ösmo	12
3.4.1 Nytt skolhus (skola) – viktig del i strukturplanen	13
3.5 Skolskjuts och vägar i Ösmo	13
3.5.1 Nyckelkodsområden - Ösmo	13
3.1.2 Nuvarande skolupptagningsområde – Ösmo.....	13
3.1.3 Kostnader och aktuellt entreprenadavtal med transportföretag för skolskjutsen	14
3.6 Organisation (ledarskap, personal, rekrytering, arbetsmiljö för elever och personal samt studieresultat) – nulägesbeskrivning	14
3.6.1 Nuvarande situation i Ösmo rektorsområde – organisation och antal anställda	14
3.6.6 Organisationen och kopplingen till antal skolhus – nuläge i Ösmo	15
3.6.7 Skolinspektionens beslut och vidtagna åtgärder avseende organisation, ledning och styrning – nuläge och pågående arbete.....	17
3.7 Ekonomi – resurser och ekonomiskt resultat (balans och förutsägbarhet) – nuläge och rådande förutsättningar.....	19
3.8. Resursfördelningssystem för skolan 2017 – Nynäshamns kommun.....	22
4. Förslag till åtgärder – reflektioner och rekommendationer inför ett inriktningsbeslut	23
4.1. Antal skolhus – förslag till nytt skolhus.....	24
4.1.2 Ösmo rektorsområde(en) – ny organisation - <i>tre</i> rektorsområden – <i>en</i> ny skola	24
4.2 Strategisk lokalförsörjning & samordning mellan berörda förvaltningar (plan eller modell saknas idag).....	25
4.3 Åtgärdsplan inför fortsatt arbete	25

4.4 Slutsatser	26
5. Avslutning	27
6. Referenser.....	28

1. Inledning - uppdraget

Med anledning av tidigare genomförd utredning beträffande Sorunda rektorsområde, där även skolsituationen i Ösmo kommenterades kort, har nämnden ambitionen att ta ett sammanhållet grepp om hela skolverksamheten i kommunen. Ett logiskt nästa steg är att titta närmare på Ösmo rektorsområde och förutsättningarna där med delvis samma utgångspunkter som i tidigare utredning kring Sorunda rektorsområde. Detta uppdrag ligger väl i linje med pågående utvecklingsarbete för ett väl fungerande skolväsende i Nynäshamns kommun – formulerat i Verksamhetsplanen för Barn- och utbildningsnämnden 2017 och inför den fortsatta verksamheten under 2017 samt inför skolstarten höstterminen 2017.

Utredningen omfattar rektorsområdet *Ösmo*. Syftet är att primärt skapa ett beslutsunderlag för Barn- och utbildningsnämnden. Dispositionen bygger på en kortare nulägesrapport, förslag på åtgärder samt ett antal slutsatser med utgångspunkt från dessa fyra frågor:

- Skolhus, antal byggnader med tillhörande infrastruktur
- Skolskjutsar
- Organisation (ledarskap, personal, rekrytering, arbetsmiljö för elever och personal samt studieresultat)
- Ekonomi, resurser och ekonomiskt resultat (balans och förutsägbarhet)

Det finns också ett logiskt samband mellan den tidigare genomförda utredningen i Sorunda och övriga rektorsområden i kommunen, främst Ösmo, som är viktigt att identifiera. Målet är att kunna ta ett grepp om helheten i organisationen av kommunens skolverksamhet.

Utredningens metod och struktur baseras i huvudsak på de underlag som funnits tillgängliga i genomförda rapporter och statistiska underlag inom ramen för Barn- och utbildningsförvaltningens reguljära arbete. Vidare har ett antal intervjuer genomförts med nyckelpersoner inom berörda förvaltningar. En genomgång av ett antal utredningar av skolstrukturen i jämförbara kommuner har också utgjort en del i utredningsarbetet.

2. Sammanfattning

Skolverksamhet är komplext och innehåller styrning där både stat och kommun är involverade för att gemensamt skapa förutsättningar där samtliga elever säkras en likvärdig utbildning.

En framgångsrik skola bygger på att skapa realistiska förutsättningar i dialog med föräldrar och kommuninvånare – klarspråk och transparens – där man vågar vara tydlig och tar ett ansvar för ”alla” elever för att bygga en organisation med kontinuitet och långsiktighet.

Här presenteras en nulägesrapport av Ösmo rektorsområde med fokus på de fyra kärnområden som anges ovan: *antal skolhus (antal byggnader), skolskjutsar, organisation (ledarskap, kompetensutveckling, personal, rekrytering, studieresultat samt arbetsmiljö för elever och personal) & ekonomi (balans och förutsägbarhet).*

Utredningen fokuserar på förutsättningarna i Ösmo, nuvarande situation, viktiga kärnfrågor samt ett antal förslag och rekommendationer inför ett inriktningsbeslut som bidrar till en skolverksamhet i linje med kommunens övergripande mål i samtliga gällande styrdokument. I utredningen identifieras ett antal viktiga frågor att arbeta vidare med samt konkreta förslag på kort sikt.

Ett samlat grepp om situationen är nödvändigt – för Ösmo rektorsområde – men med bäring på hela skolverksamheten i Nynäshamn. Utredningen har lagt ett fokus på skolhusen och behovet av ett nytt skolhus men också de organisatoriska frågorna vilka tillsammans är avgörande för ett fungerande rektorsområde. En uppdaterad befolkningsprognos utgör också en viktig del i utredningen.

En genomgripande reflektion, även i denna utredning, har varit behovet av ytterligare tillit och transparens, både mellan invånare och politiker men också mellan föräldrar och skolläring. Vidare pekar utredningen på vikten av en väl fungerande rektorsgrupp där man utbyter kollegiala erfarenheter som gemensamt gynnar utvecklingen av hela skolverksamheten i Nynäshamn.

En central reflektion i utredningen har varit behovet av att skapa en större samverkan mellan berörda förvaltningar inom hela kommunen – en samverkan med processer för styrning och ledning – för att ha framförhållning inför nödvändiga beslut.

3. Nulägesbeskrivning – skolgemensamma förutsättningar

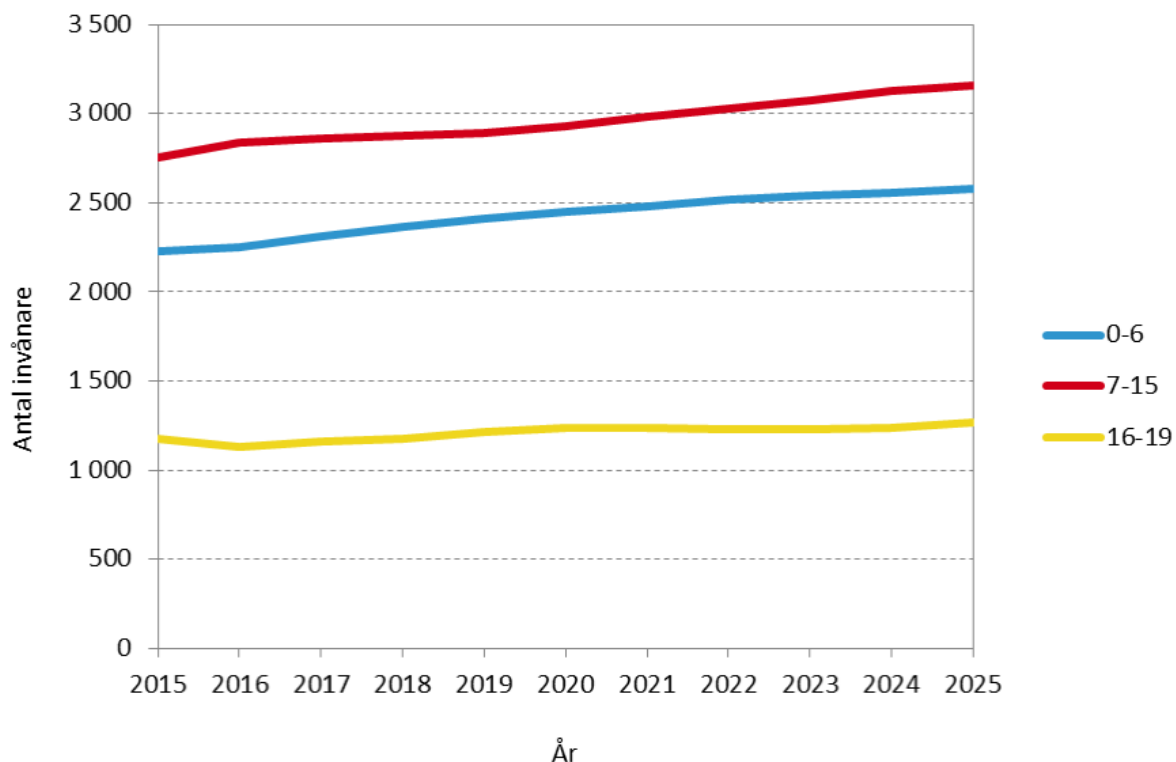
Nedan görs en nulägesbeskrivning som inleds med en aktuell befolkningsprognos som används för att beräkna befolkning och elevunderlag. Skolgemensamma förutsättningar är samtliga för skolan relevanta faktorer för att bedriva skolverksamhet och som alla utgår från de fyra kärnområden som utgör basen för denna utredning:

- Berörda skolhus och byggnader med tillhörande infrastruktur
- Skolskjutsar
- Organisation (ledarskap, personal, rekrytering, arbetsmiljö för elever och personal samt studieresultat)
- Ekonomi, resurser och ekonomiskt resultat (balans och förutsägbarhet)

Syftet är att redovisa en aktuell bild av förutsättningarna i Ösmo rektorsområde (februari 2017) – speciellt med hänsyn till eventuella inriktningsbeslut på kort sikt – och att dessa förutsättningar ses i ett gemensamt sammanhang för att ytterst utgöra en hållbar inriktning för skolverksamheten i Ösmo på lång sikt.

3.1. Befolkningsutveckling – befolkningsprognos

Befolkningsprognosen för Nynäshamns kommun (framtagen av statistiker Åsa Nyberg, våren 2016) för åren 2016-2025 fastställer att kommunens folkmängd var 27 500 personer vid utgången av 2015. Fram till 2025 förväntas befolkningen öka med 3 000 personer till 30 500. I prognosen antas befolkningen öka med 1,1 % 2016 och 1,4 % 2017 och därefter med 1 % per år fram till 2025. Ökningen beror främst på förväntade nybyggnationer i enlighet med de planer som antagits. Det bör påpekas att fullföljandet av planerade byggnationer också innehåller ett osäkerhetsmoment i fråga om huruvida de kommer att infrias eller fullföljas enligt plan då det bygger på flera samverkande förutsättningar.

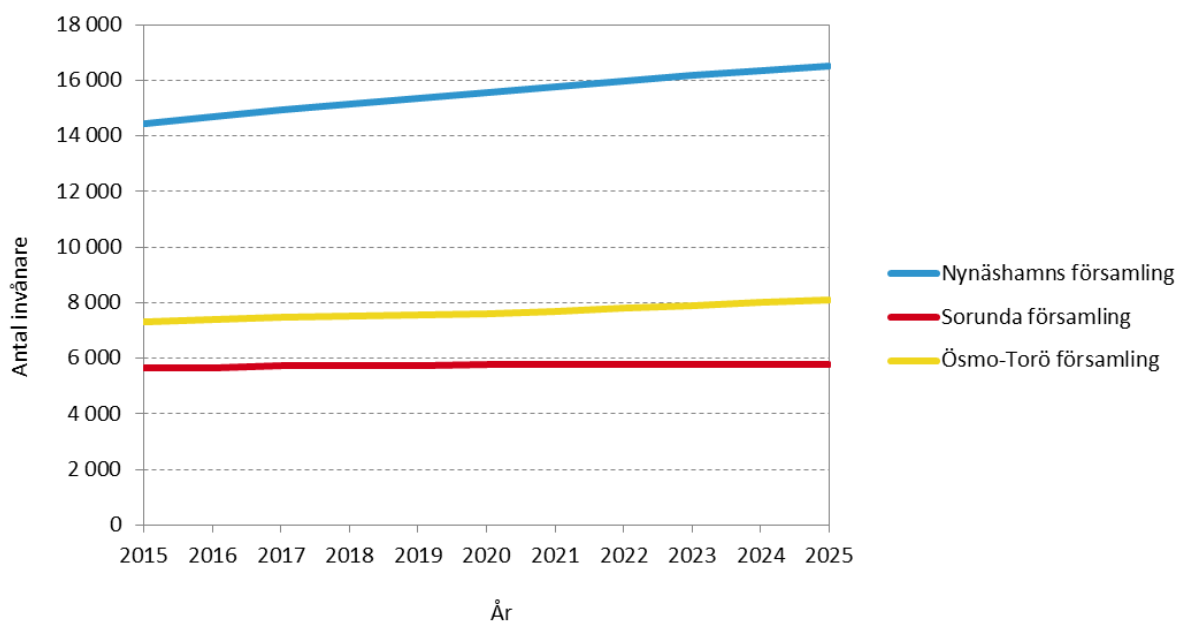
Diagram 1. Befolkningsutveckling – barn och unga

Bland barn och unga är det främst antalet yngre barn som kommer att öka. I slutet av prognosperioden förväntas antalet förskolebarn och barn i grundskolan ha ökat med cirka 15 procent vardera.

Antalet ungdomar i gymnasieåldern förväntas också öka, dock inte i samma utsträckning.

3.1.1 Befolkningsökningen i Ösmo rektorsområde

Beträffande befolkningsprognosen för Nynäshamn förväntas Ösmo öka med 800 personer fram till 2025, centrala Nynäshamn med 2000 personer medan det i Sorunda inte förväntas ske någon ökning.

Diagram 2. – Församlingarna i Nynäshamn

En framtida varaktig organisation bör planeras utifrån det faktiska och det prognostiserade elevunderlaget samt med ett optimerat utnyttjande av befintliga och nya skolhus.

3.1.2 Befolkningsprognosen – två alternativa prognoser – elevunderlaget i Ösmo församling

I den aktuella befolkningsprognosen finns två alternativa prognoser. En prognos som benämns som huvudalternativ (Tab. 2. nedan), där man utgår från det som är ”normal” nybyggnationstakt. I denna finner man en viss ökning i Ösmo.

Tabell 1. Befolkningsprognos huvudalternativ – Ösmo församling (barn 6-19 år)

Ålder	Utfall	Prognos									
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
6 år	96	105	90	99	103	100	94	102	104	105	107
7-9 år	307	303	305	290	293	294	303	299	302	306	316
10-12 år	286	285	287	297	296	299	289	293	296	304	302
13-15 år	254	271	274	280	279	282	293	296	300	293	297
16-18 år	241	228	246	247	260	262	266	266	271	282	285
Summa:	1184	1192	1202	1213	1231	1237	1245	1256	1273	1290	1307

Befolkningsstrukturen vad gäller barn i åldern 6-19 år förväntas inte förändras i någon större omfattning på lång sikt. Det är, som framgår av tabellen ovan, en måttlig ökning på längre sikt.

Tabell 2. Befolkningsprognos ”Hög” – samtliga projekt klara enligt byggherrar

	Utfall	Prognos									
Ålder	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
6 år	96	106	93	104	120	129	142	169	185	198	203
7-9 år	307	302	309	300	329	363	418	464	503	543	571
10-12 år	286	288	290	305	320	346	367	409	444	485	504
13-15 år	254	269	274	285	298	316	352	380	408	423	446
16-18 år	241	235	257	260	284	302	331	354	376	406	420
Summa:	1184	1200	1223	1254	1351	1456	1610	1776	1916	2055	2144

I befolkningsprognosens tabell 3. ovan (HÖG), där man räknar med att alla nybyggnationsprojekt blir inflyttningsklara enligt vad berörda byggherrar har sagt, så innebär det en större ökning som framgår ovan.

Tabell 3. Differensen mellan de två prognoserna ”normal” och ”hög”, tabell 2 och 3

	Utfall	Prognos									
Ålder	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
6 år	0	1	3	5	17	29	48	67	81	93	96
7-9 år	0	-1	4	10	36	69	115	165	201	237	255
10-12 år	0	3	3	8	24	47	78	116	148	181	202
13-15 år	0	-2	0	5	19	34	59	84	108	130	149
16-19 år	0	7	11	13	24	40	65	88	105	124	135
Summa:	0	8	21	41	120	219	365	520	643	765	837

I tabellen ovan framgår skillnaden mellan de två prognoserna med hänsyn till antalet barn. Med utgångspunkt från detta underlag kan man göra ett antagande att utfallet av elevunderlagen kan hamna någonstans där emellan, dvs. någonstans kring skillnaden mellan de två prognoserna, för att komma så nära en ett sannolikt utfall som möjligt.

Ett sådant antagande är helt baserat på de underlag som finns tillgängliga i dagsläget och efter samtal och bedömning av ansvariga tjänstemän för befolkningsprognosen.

Trots detta bör man också väga in ett visst mått av osäkerhet eftersom det inte finns några garantier för att den idag planerade byggnationen kommer ske i enlighet med fastställda planer (se nedan avsnitt 3.4).

3.1.3 Elevunderlag – status 2017

I februari 2017 var det 810 elever i Ösmo rektorsområde, 602 elever i Vanstaskolan och 208 elever i Tallbackaskolan (inklusive särskolorna).

3.2. Skolhus, antal och status - nuläge

En central del av en fungerande skolverksamhet är att de byggnader som man bedriver verksamhet i är beskaffade på ett optimalt sätt. Det är viktigt för arbetsmiljö, ändamålsenlighet, utrymme, flexibilitet/byggelasticitet samt den allmänna trevnaden för elever och personal. Därför är det viktigt att ge en rättvisande bild av hur skolhusen ser ut idag inom Ösmo rektorsområde – februari 2017.

2013 genomfördes en utredning av Nynäshamns kommuns samtliga skolbyggnader av WSP, som en del av ett större arbete (Skolhusutredningen) för att få en överblick av skolbyggnadernas skick och eventuella krav på renoveringar och förbättringar.

För att ge en allmän orientering av skolbyggnadernas skick i detta sammanhang så redovisas valda delar av rapporten nedan. I rapporten konstaterade man att merparten av lokalerna hade ett ”kraftigt eftersatt underhåll”. Många byggnader hade då (2013) behov av att byggas om, ändras eller anpassas för att uppfylla dagens gällande krav och behov. Det som inventeringen fokuserade på och som redovisades i rapporten var bl. a. följande:

- Tillgänglighet för rörelsehindrade, flera skolor har lokaler i halvplansförskjutning som kommer att kräva nya hissar och trapphus. Skollokaler med små ytor i många halvplan riskerar även att försvåra samarbetet inom ett arbetslag.
- Dagens brandkrav kommer att kräva ombyggnationer
- Akustiska krav uppfylls inte alltid idag, flera åtgärder för att skapa tystare lokaler krävs i de befintliga skolbyggnaderna
- Många skolors planlösning är av en traditionell karaktär med långa korridorer kantade av klassrum. Detta uppfyller inte barn- och utbildningsförvaltningens pedagogiska mål med en organisation baserad på flexibla arbetslag och arbetssättet blir idag svårt att tillämpa i många av de befintliga byggnaderna
- Enstaka skolor uppfyller miljöbyggnad i klass ”brons”. En miljösatning på lokalerna kan höja några oklassade byggnader ett steg till brons nivå, men en höjning till silver eller guld är inte möjlig i befintliga byggnader.
- Utemiljön är eftersatt och många hårdgjorda ytor och lekredskap är i behov av upp- rustning för bättre kvalitet
- Tester med eventuella åtgärder för ventilation, fuktmätning, radon, PCB och asbest sanering kvarstår att utföra i många av byggnaderna

3.2.1 Skolor i Ösmo rektorsområde

De aktuella skolorna i denna utredning begränsar sig till de två skolor, Vansta F-9 och Tallbacka F-3 som idag finns i Ösmo rektorsområde. I WSP's utredning redovisas respektive skola med ett unikt objektsnummer som betecknar *en* skola men som också kan bestå av flera huskroppar. Vidare kan verksamheten i den aktuella skolan inrymma flera olika verksamheter som också kan höra till olika rektorsområden. I detta avsnitt redovisas den byggnadstekniska statusen på skolan – detta har inte något att göra med hur verksamheten i skolan med tillhörande byggnader är organiserad.

För att få en uppdaterad statusrapport av de två aktuella skolorna har delarna i rapporten sammanställts med de kortare intervjuer som genomfört med ett mindre antal anställda på Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen.

Vidare finns det en del i Skolhusutredningen som tittar på visionen att bygga ett nytt skolhus i Ösmo, vilket också redan 2013 var med hänsyn till att ”möta kraven på pedagogik och lärarbehörigheter”, som det sägs i utredningen. Detta ligger i linje med Barn- och utbildningsförvaltningens ambitioner och mål.

Till statusrapporten har också tillfogats en uppdaterad kapacitetsredovisning avseende elevkapacitet för respektive skola, utförd av den nuvarande skolledningen i rektorsområdet. Bedömningen är gjort med utgångspunkt från den operativa pedagogiska verksamheten.

Vanstaskolan (Objektsnummer 347521)

Skolan har kapacitet för upp till **800** barn och antalet barn idag är **602** i årskurs F-9. Skolledningen bedömer kapaciteten till 20 klassenheter med nuvarande status. Med 30 elever i varje klass skulle en mindre investering i möbler och annan utrustning behöva göras – 300-400.000 kr –enligt skolledningen. Vanstaskolan är kommunens största grundskola och ligger centralt i Ösmo. Skolan är byggd på 60-talet och består av tre byggnader. Huvudhuset är kompakt med en hel del mörka rum i mittkärnan. Alla byggnader ligger i markplan. Skolan har mycket få barn jämfört med möjlig kapacitet. Underhållsbehovet är normalt.

Vanstaskolan inrymmer idag även annan verksamhet som Familjecentralen där det finns outnyttjad kapacitet för reguljär skolverksamhet. Skolans samtliga byggnader ligger idag belägna nära Ösmo centrum med tillhörande parkering där det finns bank, olika typer av dagligvaruhandel samt en del övriga butiker. Skolans närhet till centrum är inte optimal eftersom skolledningen kan påvisa negativa erfarenheter med hänsyn till den dagliga skolverksamheten. Närheten till centrum skapar en onödig exponering för elever på skolan då det inte går att hindra äldre ungdomar och vuxna att uppehålla sig på och runt skolgården.

Tallbackaskolan (Objektsnummer 347510)

Skolan har kapacitet (inklusive Lillbackaskolan nedan) för drygt **200** barn och har idag 26 elever (träningsskola och gymnasiesärskola). Skolans placering i östra Ösmo ligger strategiskt väl sett ur framtida befolkningstillväxt. Skolan är medelstor och uppdelad i många huskroppar. Planlösningen varierar, huvudhuset har en traditionell planlösning. Skolan hade tidigare ett högt söktryck men är idag evakuerad (se nedan). I skolans lokaler ligger även en grundskola och gymnasiesärskola som idag är den verksamhet som fortfarande bedrivs i lokalerna.

Lillbackaskolan – del av Tallbackaskolan

Lillbackaskolan är en separat byggnad som är en del av Tallbackaskolan. I denna byggnad inryms idag skolmatsal och gymnastiksal. Lillbackaskolan är uppförd under 1980-tal och är därför i ett något bättre skick och har även en större flexibilitet i fråga om alternativa användningsområden – en hög byggelasticitet som även fastställdes av WSP.

3.3 Evakuering och flytt av verksamheten i Tallbackaskolan

Under 2015 utförde företaget AK-konsult en inomhusmiljöutredning i Tallbackaskolan hus B som inhyser grundsärskolan – inriktning träning och gymnasiesärskolans individuella program. Utredningen visade på riskkonstruktioner generellt i hela byggnaden i form av flytande golv med ovanliggande isolering på betong samt väggar med träskyddsbehandlat virke. Mikrobiell påväxt har påvisats på material i både golv och vägg. Projektering för en total renovering och sanering av skadade byggnadsdelar skedde under sommar/höst 2016.

Under hösten 2016 evakuerades Tallbackaskolans hus A efter att mikrobiellt skadat material upptäcktes i utbyggnadens utfackningsväggar belägna vid samtliga fönster och lukt- och emissionsskadat material påträffats i byggnadens övergolvkonstruktioner. För att komma tillrätta med problemet rekommenderades omfattande åtgärder riktade mot såväl golv som byggnadens utfackningsväggar. Åtgärderna innefattar principiellt rivning av samtliga övergolv i skolbyggnaden samt utfackningsväggarnas stomme innanför tegelskalmur/fasad. Grundskolans elever evakuerades till andra enheter inom rektorsområdet, vilka dock inte är helt optimala på lång sikt.

Situationen resulterade i att Barn- och utbildningsförvaltningen fick i uppdrag att ta fram en förstudie som ska innehålla en kostnads kalkyl där kostnader för omställning av lokaler till grundsärskolan träning och gymnasiesärskolans behov och omkostnader avseende själva flytten för minst två alternativ framgår.

3.4 Planerad nybyggnation av bostäder – Ösmo

En viktig omständighet i detta sammanhang är förutsättningarna för att människor ska flytta till Ösmo och att det finns planer för att bygga och expandera i kommunen. Det finns idag en strukturplan från 2016 för centrala och södra Ösmo.

I en strukturplan finns ett antal idéer och tankar kring hur området ska utvecklas. Ösmo utgör ett strategiskt område när Nynäshamn ska utvecklas ur ett långsiktigt hållbart perspektiv.

Bakgrunden till Strukturplanen var att planeringen 2009 fick i uppdrag att ta fram ett planprogram som avsåg ett samlat grepp om de centrala delarna av tätorten Nynäshamn, förtätning av Ösmo centrum, stationsområdet och området söder om väg 225.

Våren 2010 fastslogs i både en fördjupad översiktsplan samt i det tidigare planprogram från 2009 att de centrala delarna av Ösmo kan förtätas med både bostäder och verksamheter samt att en försiktig förtätning kan genomföras söderut, söder om väg 225.

Under sommaren 2016 redovisades en kortfattad summering av de genomförda utredningarna (planprogram från 2009 samt fördjupad detaljplan från 2010) – i dokumentet som heter **Strukturplan för centrala och södra Ösmo** – där det också framgår att båda utredningarna utgår från en framtida flytt av den befintliga kraftledningen som sträcker sig nordost-sydvästlig riktning genom tätorten.

Tätorten har god tillgång till kollektivtrafik och fungerar idag som centrum för service såsom skola, vårdcentral, apotek, bank, simhall, bibliotek och dagligvaruhandel för de norra kommundelarna.

3.4.1 Nytt skolhus (skola) – viktig del i strukturplanen

I strukturplanen redovisas tre scenarier och i två av dessa har man lyft fram vikten av att ha ett nytt större skolhus (skola). Det är Vanstaskolan som föreslås en omlokalisering söder om Nyblevägen. Skolan får då ett fortsatt centralt läge, mitt i tätorten med fortsatt korta avstånd till såväl pendeltågstation som Ösmo IP.

Syftet med att ta fram en stukturplan för Ösmo är fram för allt att tolka, konkretisera och aktualisera och underlätta arbetet med kommande detaljplanering. Strukturplanen utgör även ett viktigt underlag för kommande arbete med markanvisning med olika exploatörer.

3.5 Skolskjuts och vägar i Ösmo

Skolskjutsen är en viktig och grundläggande förutsättning för att skapa närhet och tillgänglighet för elever som behöver transport till skolan. Strukturen för indelningen av elever som anvisas till olika skolor sker genom sk. Nyckelkoder som anger geografisk hänvisning med hänsyn till aktuellt geografiskt område och befintligt vägnät i kommunen.

Förvaltningsledningens mål är att skolskjutsen ska vara en helt integrerad del i servicen till de elever som har behov av transport och att den också är en integrerad del i planeringen av hela skolverksamheten, inte minst den grundläggande pedagogiska kärnverksamheten. Detta ställer höga krav på personal och ledning för att skapa en optimal schemaläggning som också levererar den höga kvalitet som krävs för att eleverna ytterst ska få en kvalitativ utbildning i enlighet med gällande regelverk.

3.5.1 Nyckelkodsområden - Ösmo

Det finns två skolkolenheter i Ösmo, Vanstaskolan och Tallbackaskolan, och båda har fastställda s.k. Nyckelkodsområden som styr vilka elever som anvisas till den skola som ligger närmast och smidigast för varje enskild elev (aktuella nyckelkoder, se bilaga 1. nedan).

Antalet elever som idag har skolskjuts är totalt 144 där 44 går i särskolan, till detta kommer 84 elever som använder kollektivtrafiken.

Nynäshamns kommun köper totalt 361 grundskoleplatser i andra kommuner varav 154 elever kommer från Ösmo rektorsområde.

3.1.2 Nuvarande skolupptagningsområde – Ösmo

Som det ser ut idag finns det vissa brister och problem vad gäller avlämning av eleverna i Ösmo. Det är dock en mindre andel elever som åker skolskjuts om man ser till hela elevkollektivet i rektorsområdet. Den största andelen elever går till skolan i Ösmo och detta är en faktor som också är viktig att beakta inför framtida planering, främst avseende placering av skolhus men även med hänsyn till helheten i rektorsområdet.

3.1.3 Kostnader och aktuellt entreprenadavtal med transportföretag för skolskjutsen

Sedan den 1 januari 2017 har kommunen i Nynäshamn ett nytt upphandlat avtal som ombesörjer skolskjutsen i kommunen. Avtalet baserar sig på behovet av antalet transporter och inte som tidigare på antalet elever.

Det nya avtalet innebär en besparing och större kostnadseffektivitet – i övrigt finns det som tidigare - höga krav på en modern och effektiv vagnpark som ska borga för hög säkerhet för våra elever i kommunen.

3.6 Organisation (ledarskap, personal, rekrytering, arbetsmiljö för elever och personal samt studieresultat) – nulägesbeskrivning

3.6.1 Nuvarande situation i Ösmo rektorsområde – organisation och antal anställda

Situationen idag i Ösmo rektorsområde innefattar ett antal mindre bra omständigheter. I Segersäng finns ett antal paviljonger som idag inrymmer verksamheten. Det gör att den geografiska spridningen av elever inom rektorsområdet skapar vissa utmaningar för personalen och verksamheten. Vidare har Vanstaskolans nuvarande läge nära Ösmo centrum bidragit till en del skadegörelse på skolans lokaler. Dessa negativa faktorer bör man väga in vid planeringen av en ny skola.

Verksamheten inom rektorsområdet är organiserat och fördelat på följande vis avseende personal och fördelningen mellan berörda skolor/skolhus, se nedan i tabell 5. Verksamheten omfattar idag skolhusen Vanstaskolan och Tallbackaskolan. Verksamheterna har totalt 810 elever och ungefär 170 anställda.

Tabell 5. Fördelning av elever och personal vid verksamheterna i Ösmo rektorsområde

	Vansta F-3	Vansta 4-9	Tallbacka F-3	Grundsärskolan, Grundsärskolan inriktning träning, Gymnasiesärskolans individuella pro- gram
Antal elever (2017-02-15)	178	404	180	56
Antal anställda¹	27	46	29	47

I tidigare organisation har ledningen varit allt för fragmenterad där F-3 och Tallbackaskolan haft 100 anställda med en uppdelning på fem olika delar. Detta är inte hållbart med hänsyn till personal, elever och arbetsmiljön i stort.

3.6.6 Organisationen och kopplingen till antal skolhus – nuläge i Ösmo

Idag finns två skolhus i Ösmo inom rektorsområdet. Kärnfrågan kring hur en väl fungerande skolorganisation uppnås kretsar mycket kring hur man geografiskt och fysiskt skapar en skolmiljö där elevens behov står i fokus.

Om man utgår från det och övriga faktorer så som kompetent personal, så finner man snart att det ligger en stor och svår utmaning när man har flera mindre enheter vilket är fallet idag. Det föregående är påtalat i utredningen om Sorunda rektorsområde men har också i väsentliga drag samma bäring på Ösmo rektorsområde. Det handlar i grunden om att samla organisationen kring ett mindre antal skolhus, i detta fall *ett* skolhus, där man skapar ett ”center of excellence”, dvs. all kompetens i fråga om pedagogisk personal med möjligheten till kompetensutbyte, attraktionskraft och i slutändan en resursbas som kommer lärandet och eleverna till godo.

Ytterligare en viktig faktor i detta sammanhang är att lyfta sambandet mellan aktuella byggplaner och kommande elevunderlag på lång sikt. En naturlig koppling till följd av planerna på en ny skola i Ösmo är också behovet av en skola i Segersäng på sikt. Behovet av ytterligare en grundskola bör utredas och vara med i den långsiktiga planeringen av Ösmo.

Den samlade forskningsvolymen kring undervisning och vilka faktorer som antas påverka elevers skolprestationer är mycket omfattande. Precis som i tidigare utredning kring organisationen kring Sorunda rektorsområde så är det relevant att titta på forskningsresultaten kring skolstorleken betydelse på skolprestationerna hos eleverna. Utgångspunkten i denna utredning kring Ösmo rektorsområde har en marginellt annorlunda infallsvinkel eftersom det redan idag är samlat till två skolhus där en skola är relativt stor (Vanstaskolan). Det är dock viktigt att ta långsiktiga beslut avseende Tallbackaskolan.

Adolfsson har under rubriken *Skolstorleken påverkan på elevers skolprestationer och sociala situation i skolan*, sammanställt en rapport som omfattar en forskningsöversikt av drygt 100 vetenskapliga artiklar/undersökningar. En undersökning av denna typ aspirerar inte på att ge ett entydigt vetenskapligt svar på frågan, utan istället att bidra med att ge en mer nyanserad och klagörande bild kring det aktuella forskningsläget i frågan.

Det är också viktigt att enskilda resultat sätts i sin rätta kontext, speciellt då skolsystemen mellan olika länder skiljer sig åt. Det är då viktigt att ”översätta” forskningsresultat till, som i detta fall, en svensk kontext.

Med hänsyn till den genomgångna forskningen går det inte att entydigt slå fast att skolstorleken har betydelse för elevers skolprestationer. Olika studier kommer fram till delvis olika slutsatser. Både den mindre och den större skolan har sina fördelar som nackdelar.

Ett antal möjliga problem med de riktigt små skolorna lyftes dock fram i undersökningen vilka kan vara värda att uppmärksamma i sammanhanget.

Skolans kompetensförsörjning utgör ett exempel på ett sådant problem. De riktigt små skolorna med enbart några enstaka lärare kan bli väldigt sårbara vid t ex sjukskrivningar eller om någon lärare slutar på skolan.

Även behörighetskravet genom lärarlegitimation kan skapa problem för de riktigt små skolorna. I den norska studien (Falch & Ström, 2005) påvisades också att de riktigt små skolorna (även riktigt stora) inte uppfattas som lika attraktiva av varken lärare eller rektorer som medelstora skolor.

Små skolor ute på landsbygden ses inte som lika attraktiva för studenter som skolor närmare den stad som de läser sin lärarutbildning vid.

Ett sista område som kan nämnas, vilket tas upp i forskningsrapporten, är dilemmat för den mindre skolenheten som rör skolans utvecklings- och kvalitetsarbete. Många gånger har mindre skolor belägna i glesbygden inte samma tillgång till den kompetens och de resurser avseende utveckling och utvärdering som många gånger finns att tillgå hos tätortens större skolor. Skolverket slår också fast i sin studie att de större skolorna generellt sett en mer kontinuerlig och systematiskt utvärdering av den pedagogiska verksamheten jämfört med hur det ser ut i de mindre skolorna.

Avslutningsvis fastslår denna forskningsöversikt och sammanställning att det finns både ett nedre golv och ett övre tak, för vad som kan anses utgöra en optimal skolstorlek.

Som forskningen visar så finns det mycket som tyder på att den mindre skolan har vissa fördelar, inte minst vad gäller elevernas sociala situation. Samtidigt går det att peka på ett antal tänkbara pedagogiska dilemman som kan uppkomma om en skola är alltför liten. Viktiga faktorer i detta sammanhang är i vilken kontext eller miljö som skolan verkar i och i synnerhet i vilka elevgrupper, men också vilka lärare som finns på den aktuella skolan.

Forskningen är, som redovisats ovan, inte entydig men det verkar finnas flera fördelar med att ha en samlad skolverksamhet – färre större skolhus – där man direkt får ett antal positiva fördelar kopplat till den pedagogiska verksamheten. Nedan följer ett antal faktorer, som återfinns i olika rapporter och studier av skolverksamhet, och det man ofta lyfter fram är följande omständigheter:

- Eleverna får tillgång till en koncentrerad samlad kompetens av lärare och övrig personal
- Personalen, både den pedagogiska och övrig personal, får en kompetensutvecklande och kollegialt främjande arbetsmiljö som ytterst skapar bättre förutsättningar för lärandet och undervisningen för eleverna och sig själva

- Man skapar en mindre exponering för att inte klara akuta situationer då det krävs om-läggning och inbrott kring schema och planering – närmare till kollegor som kan ”rycka in”
- Lättare för ledning att leda och fördela verksamheten då man har alla samlade på färre antal enheter
- Lättare att arbeta med den pedagogik där man arbetar i lärarlag i större utsträckning som i sin tur ger bättre möjligheter till både kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte

Detta är några av de positiva synergier som en samlad organisation ger då man samlar verksamheten till färre enheter. I fallet med Ösmo är det en fråga om att hantera situationen där en skola de facto är evakuerad och i ett kritiskt läge planera och bygga för en flexibel lösning på lång sikt.

Det finns sannolikt skillnader mellan olika kommuners förutsättningar trots jämförbara invånarantal, men erfarenhet från ett antal skolverksamheter i landet bekräftar dock att de finns övervägande positiva erfarenheter med en samlad organisation med färre skolhus.

Till detta kommer även de ekonomiska aspekterna. I den genomgångna forskningen om skolstorleken betydelse behandlades i vissa fall kostnadseffektiviteten. Även om forskningsöversikten i första hand hade ett pedagogiskt fokus så är frågan om skolstorleken intimt förknippad med ekonomi. Det finns i rapporten varierande resultat kring de ekonomiska aspekterna, även om det i debatten ofta framkommer att den större skolan i sig är mindre kostsam än den mindre. Slutsatsen är kort att en rimligare inställning kan vara att ”det beror på”. Ekonomin i sig med dess komplexa frågeställningar ger en större svårighet att finna klara vetenskapliga samband eftersom det enskilda fallet varierar kraftigt beroende på förutsättningarna.

3.6.7 Skolinspektionens beslut och vidtagna åtgärder avseende organisation, ledning och styrning – nuläge och pågående arbete

Med anledning av Skolinspektionens beslut dnr. 43-2014:8270 från 2015-12-08 så pågår ett arbete inom ramen för förvaltningens uppdrag – där Ösmo rektorsområde delvis berörs.

Med hänsyn till hur ett fortsatt och framtida arbete ska bli framgångsrikt är det viktigt att titta på ett antal frågor med anledning av Skolinspektionens beslut.

Kommunfullmäktige har, som huvudman enligt skollagen, det yttersta ansvaret för att den kommunala förskolan, skolan och vuxenutbildningen har ”den kvalitet och de resurser som krävs för att uppfylla nationella mål och genomföra utbildningen enligt de krav som ställs i skollagstiftningen”.

I det sammanhanget är resursfördelningen och en central faktor. Genom en bra fördelningsnyckel har man ett instrument för att styra verksamheten på alla skolenheter och skapa de förutsättningar som krävs för att nå de nationella mål som krävs.

I ett projekt som genomfördes 2009 av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), ”Framgångsrika skolkommuner”, tittade man på vilka framgångsfaktorer som spelade in för att skapa en väl fungerande skol- och utbildningsverksamhet. Det som framkommer i denna rapport är bl. a. följande delar:

- Ledarskap – på politisk nivå präglas av ansvar för resultaten, rätt frågor, inte ändrar mål och strategier för ofta med en tydlig rollfördelning där det finns ett förtroende mellan politiker och tjänstemän; på förvaltningsnivå präglas av en aktiv förvaltningschef som skapar förutsättningar för rektorerna att leda verksamheten samt följa upp resultaten; på rektorsnivå präglas av rektorer som vill ta ett pedagogiskt ledarskap med fokus på läroplansuppdraget samt samarbete i rektorsgruppen med ansvar för helheten.
- Lyfter fram kompetenta lärare – strategiskt kompetensutveckling och kollegialt utbyte samt skapa karriärvägar och utvecklingsmöjligheter
- Tydlig uppföljning av resultat – följer upp resultat kontinuerligt, både pedagogiska och verksamhetsresultat med tydliga uppsatta mål
- En tydlig ansvars- och rollfördelning mellan politiker, tjänstemän och rektorer – tydlig delegationsordning, tydlig verksamhetsplan samt tydligt formulerade uppdrag på alla nivåer
- Samsyn om mål och inriktning för verksamheten – politiska partier är överens om övergripande mål och strategier, gemensam syn på uppdraget mellan politiker, tjänstemän och rektorer, ömsesidigt förtroende med en god kommunikation

Skolinspektionen gjorde dock följande bedömning i sitt beslut:

”åtgärderna i mångt och mycket är otydliga och inte utvärderingsbara. Inte heller har åtgärderna följts upp och analyserats av huvudmannen för att se om de haft avsedd effekt för att utveckla grundskolans verksamhet.

Skolinspektionen bedömer att kvalitetsarbetet inte är en process där huvudmannens uppföljning, analys, resultat, planering och genomförande av utvecklingsåtgärder har ett tydligt samband och leder till att grundskolans verksamhet utvecklas.

De rutiner och former för dokumentationen som Nynäshams kommun har skapat när det gäller kvalitetsarbetet är inte, enligt Skolinspektionen, effektiva och ändamålsenliga som leder till utveckling mot målen.”

Skolinspektionens bedömning ovan är att man lyfter fram vikten av fungerande processer.

Flera av dessa delar är uppmärksammade och det pågår eller planeras åtgärder och processer för att arbeta med dessa nyckelbegrepp, bl. a. i verksamhetsplanen 2017 för BUF.

Efter de intervjuer som genomförts med berörda tjänstemän, skolläring i Ösmo och övriga nyckelbefattningar kan man se ett visst förändringsbehov kring organisationen av Ösmo rek-

torsområde – behov som redan konstaterats av den nuvarande ledningen – och som är viktiga för att framåt hitta formerna för att framgångsrikt skapa en fungerande organisation.

3.7 Ekonomi – resurser och ekonomiskt resultat (balans och förutsägbarhet) – nuläge och rådande förutsättningar

Det övergripande styrdokument som bildar hela ramen för kommunens verksamhet är budgeten som också skapar förutsättningarna för verksamheten. Budgeten ska i praktiken vara styrdokument och ram för att skapa de processer som är nödvändiga för en effektiv styrning av verksamheten. I detta avseende handlar det mer specifikt om Barn- och utbildningsförvaltningens budget och den delen som utgörs av Ösmo rektorsområde.

3.7.1 Skolresultaten i Ösmo rektorsområde

En grundläggande faktor är att organisationen och resursbasen verkar för att skapa förutsättningar som leder till bättre skolresultat för eleverna. Nedan redovisas se hur resultaten för Ösmo rektorsområde ser ut och det är ett prioriterat mål att samtliga elever ska uppnå bättre resultat och att måluppfyllelsen förbättras.

I diagrammet redovisas slutbetygen i grundskolan och andelen elever som klarade kunskapskraven för minst betyget E i samtliga ämnen. Som framgår har Vanstaskolan 4-9 inte ett helt tillfredställande resultat.

Diagram 3 – Slutbetyg i grundskolan

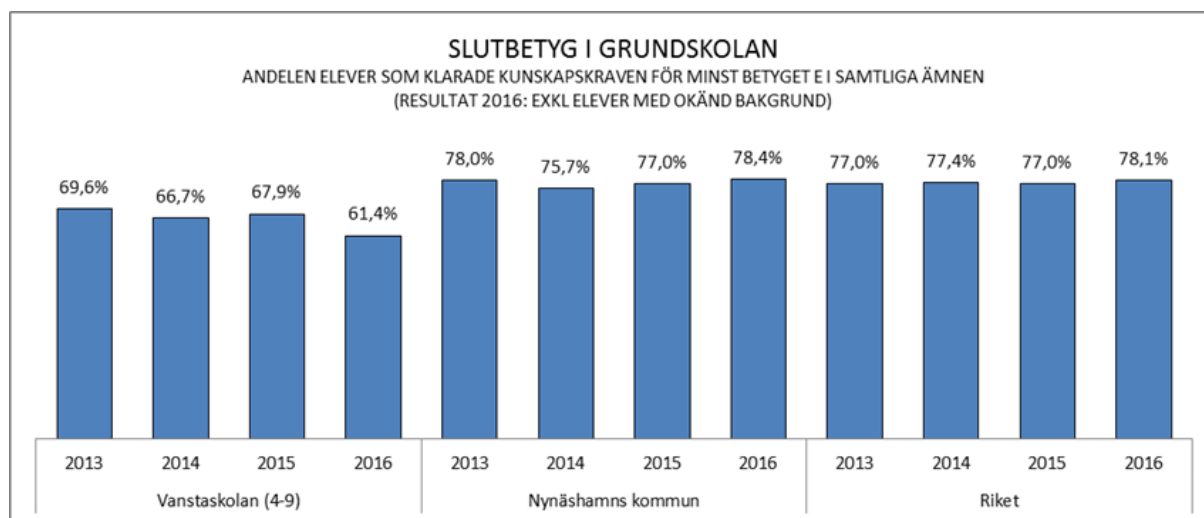
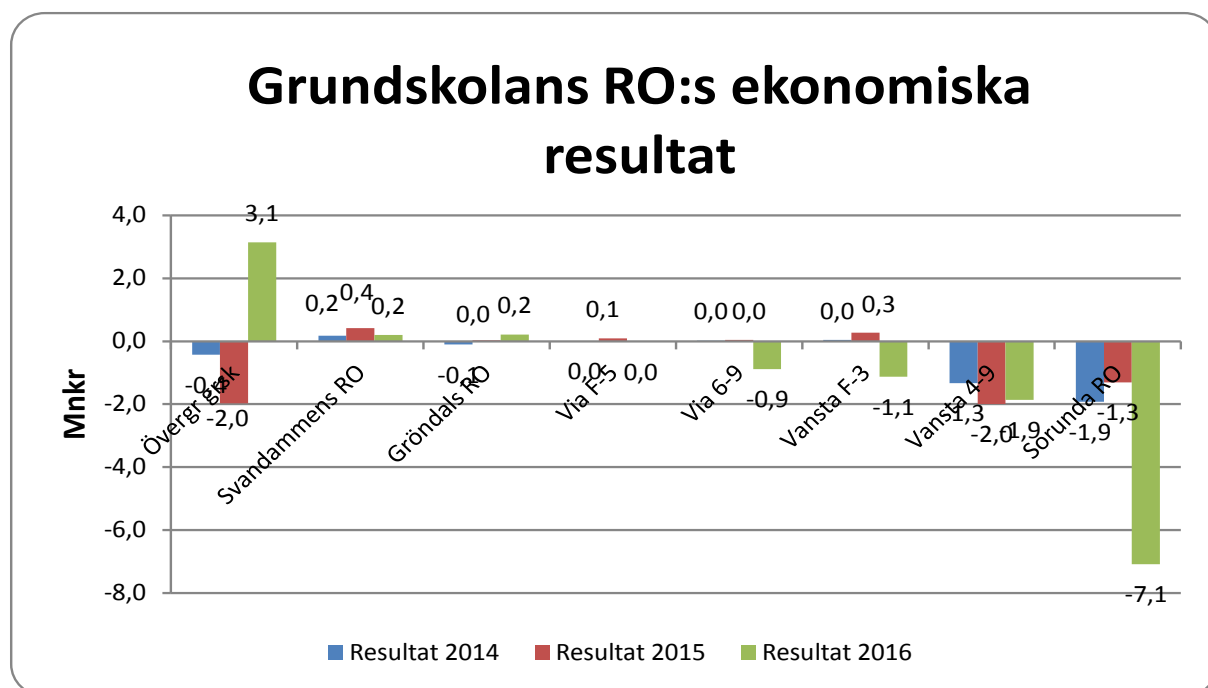

Diagram 4. Grundskolans ekonomiska resultat

Av diagram 3 ovan framgår hur grundskolans ekonomiska resultat ser ut 2014 och fram till utfallet 2016. Det som sticker ut med negativa resultat under perioden är Vansta 4-9 och Sörunda RO i relation till övriga rektorsområden. Nedan kan man också se resultatet för Ösmo RO för 2016 som är negativt.

Diagram 5. Ösmo rektorsområde - resultat

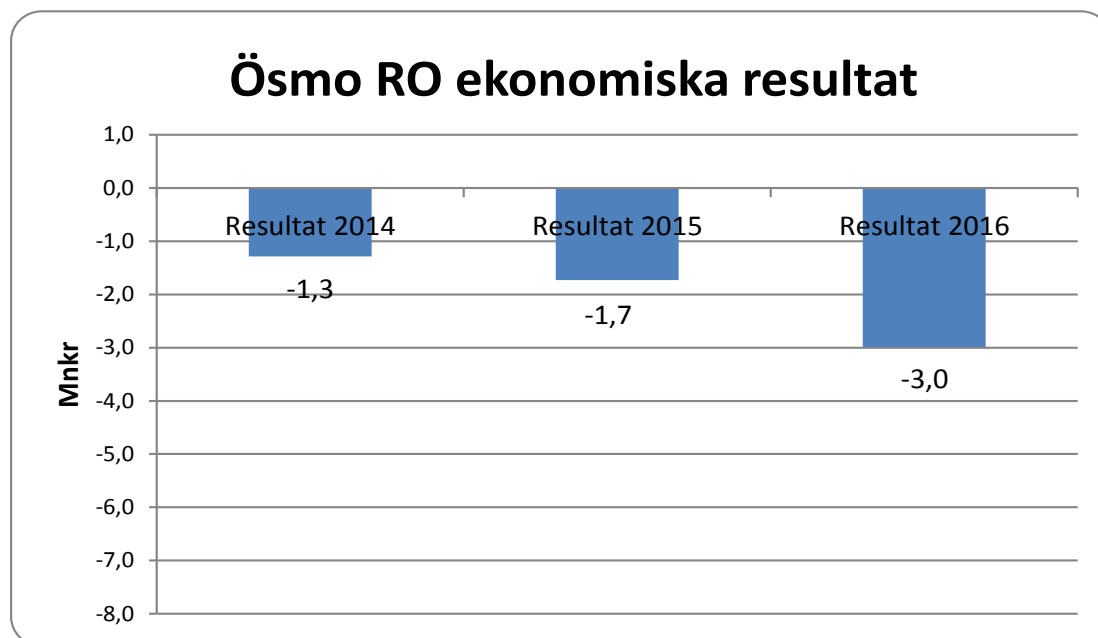

Diagram 6. Elevyta (kvm per elev) per skola och kostnaderna för lokaler kopplade till antalet elever

Nedan, diagram 6., ser man hur situationen ser ut bland samtliga skolor i kommunen och sedan redovisas ett separat diagram för Ösmo rektorsområde.

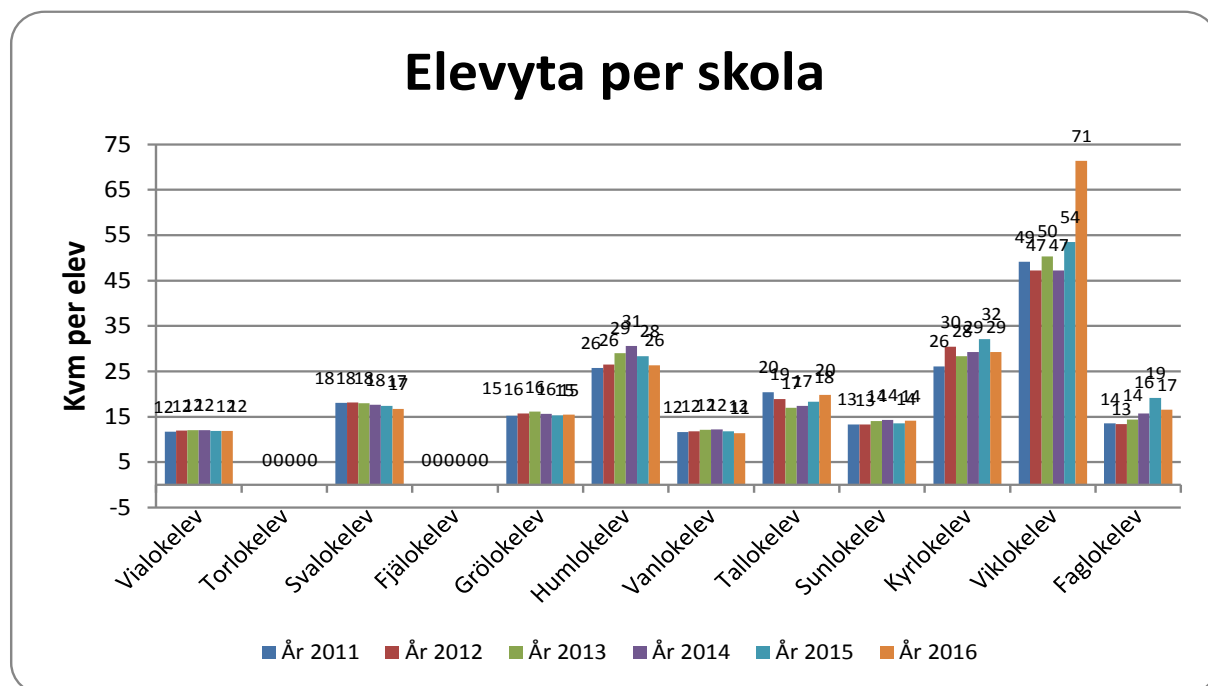

Diagram 7. Elevyta per skola – Ösmo rektorsområde

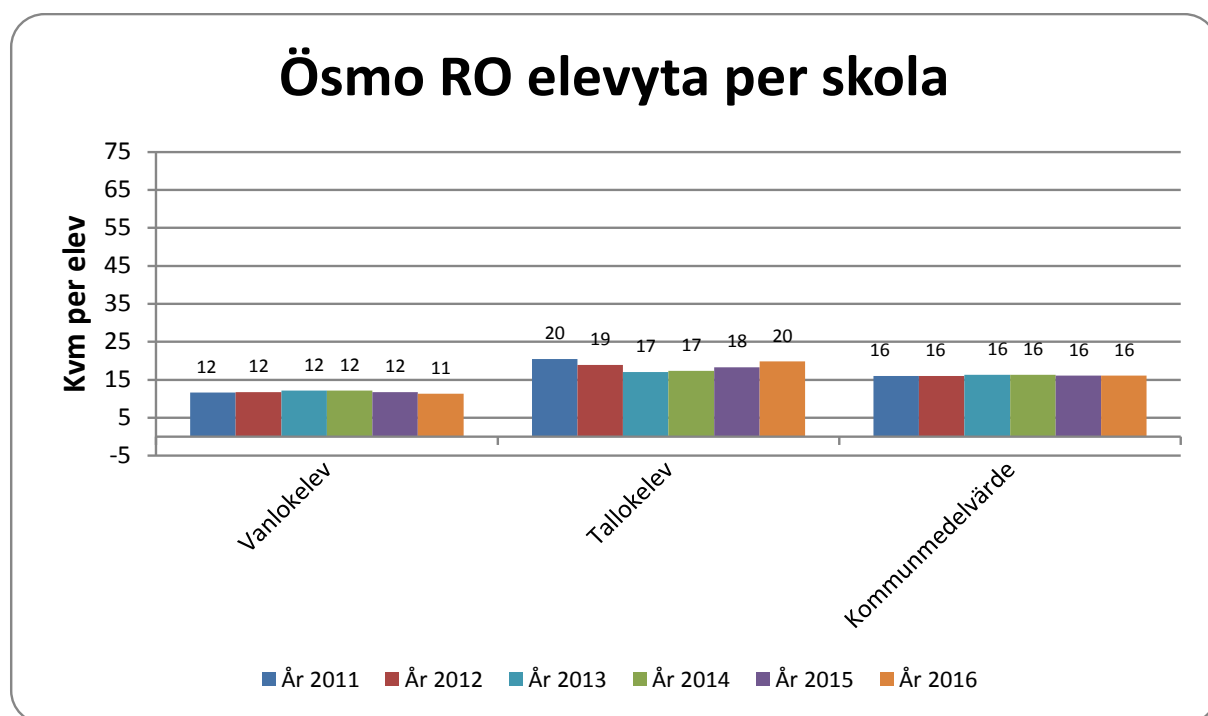
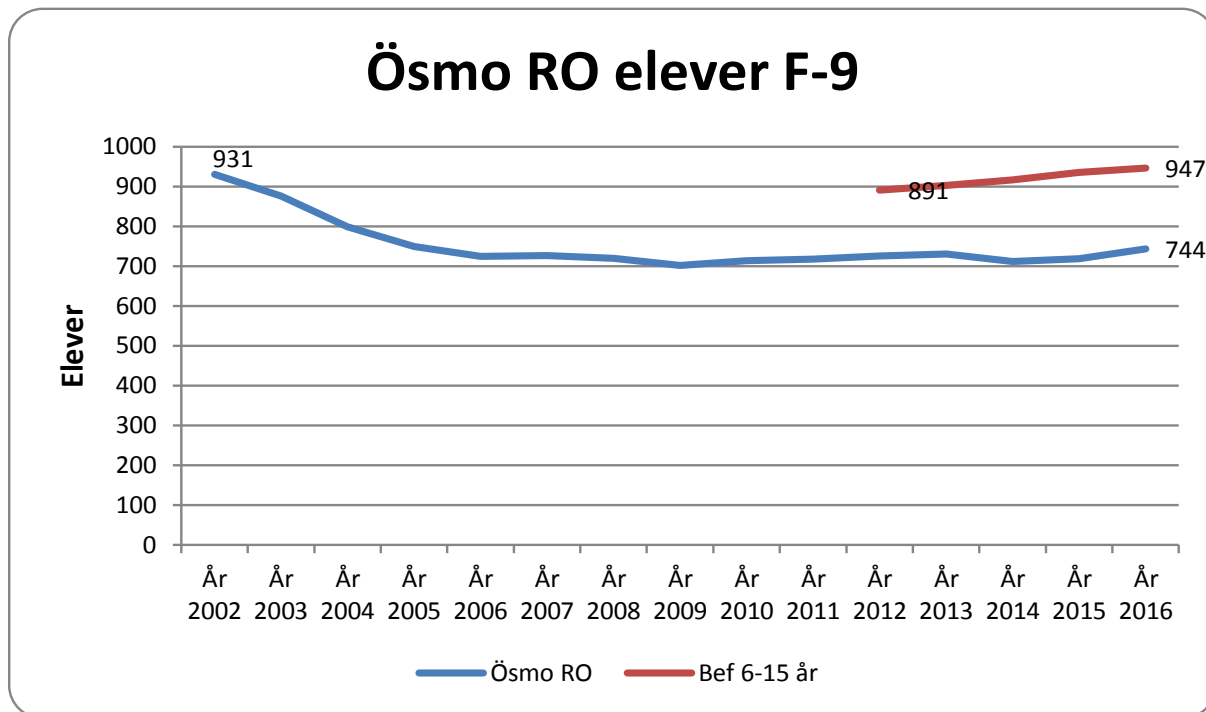

Diagram 8. Elevutfall över tid – elever F-9

Som framgår av diagram 8 nedan har antalet elever i Ösmo F-9 minskat sedan 2002 och fram till 2014/2015 för att sedan ha vänt upp 2016 och ökat lite. Den röda kurvan illustrerar de elever som valt andra skolalternativ utanför kommunen.

3.8. Resursfördelningssystem för skolan 2017 – Nynäshamns kommun

Barn- och utbildningsnämnden beslutade 2016-05-26 att godkänna förvaltningens förslag till förändrade principer för hur barn- och utbildningsnämndens resurser ska fördelas till nämndens verksamheter. Det nya resursfördelningssystemet ska i högre grad än föregående system kompensera för elevers individuella behov, men i grunden ska det även fortsättningsvis ligga en volymbaserad ersättning som ska täcka enheternas huvudsakliga kostnader.

Det nya systemet fasas in 2017 och ger endast en halvårseffekt under detta år. Potten med strukturtillägg fördelas efter mätning av föräldrarnas utbildningsnivå.

Den förälder med högst utbildningsnivå i ett föräldrapar identifieras och sorteras efter kategorierna högst gymnasial utbildning samt eftergymnasial utbildning. Andelarna (%) för respektive kategori mäts och redovisas för varje skolenhet.

Den skolenhet som har högst andel ”högutbildade” föräldrar, definierat som förälder med eftergymnasial utbildning, får index 0 och tilldelas inget strukturtillägg, medan övriga skolenheter får ersättning med indexavvikelse multiplicerat med elevvolym.

Det innebär att skolenheter med högre andel lågutbildade föräldrar får mer resurser än enheter med lägre andel lågutbildade föräldrar.

Modellen är kostnadsneutral och innebär i ett längre perspektiv ingen skillnad jämfört med tidigare ersättningssystem för förskolor och skolor som helhet, men en omfördelning sker mellan rektorsområden. Enskilda år kan leda till en högre ersättning beroende på vilken åldersmix man har i verksamheten.

4. Förslag till åtgärder – reflektioner och rekommendationer inför ett inriktningsbeslut

För att skapa hållbara organisationer att leda och styra behöver vi titta på elevantal och hur klasser och årskurser bör organiseras.

I tidigare organisation har ledningen varit allt för fragmenterad där F-3 och Tallbackaskolan haft 100 anställda med en uppdelning på fem olika delar. Detta är inte hållbart med hänsyn till personal, elever och arbetsmiljön i stort. I utredningen kring Sorunda rektorsområde angavs redan att ett alternativ framåt kan vara att flytta högstadiet till Ösmo med grundförutsättningen att det finns ett nytt skolhus/skola på plats i Ösmo. Detta är därför en viktig del i helheten kring hur en framtida organisation ska se ut.

Förutom de rent pedagogiska synergier som skapas genom att samla eleverna i färre antal enheter så finns det också ekonomiska aspekter som inte ska underskattas genom en samlad planering av behoven på lång sikt. Det finns också en inbyggd flexibilitet i ett nytt skolhus som ligger strategiskt rätt med hänsyn till framtida expansion för kommunen vad gäller bostäder och en hållbar expansion.

Med hänsyn till hur situationen ser ut idag – inte minst med tanke på den direkt akuta situationen med evakueringen av eleverna på Tallbackaskolan som skedde under hösten 2016 – så är det angeläget att skapa en handfast plan inför framtiden. Situationen och erfarenheten sedan en tid tillbaka visar att en förändring är angelägen och nödvändig.

En direkt slutsats kring analysen av situationen i Ösmo, som växer fram då man beskriver nuläget, är vikten av att identifiera vilka beslut som måste tas på kort sikt för att säkra behovet på lång sikt. Evakueringen av Tallbackaskolan och situationen idag kräver ett antal handfasta beslut om hur organisationen ska se ut och hur den fortsatta verksamheten ska styras, följas upp och utvärderas – kontinuerligt – och på lång sikt.

Den fortsatta verksamheten i Ösmo är helt beroende av hur kärnfrågorna, (**antal skolhus/byggnader, skolskjutsar, organisation och ekonomi**), som lyfts i denna rapport ska fungera och samverka tillsammans. Det kräver ytterligare samverkan och ett tydligt behov av strukturerad uppföljning och styrning där rektorsområdet får ett antal redskap och förutsättningar för att skapa en hållbar framtida skolorganisation.

4.1. Antal skolhus – förslag till nytt skolhus

Det som ligger till grund för nedan angivna förslag är en samlad bedömning med utgångspunkt från hela den nulägesanalys som genomförs inom ramen för utredningen av Ösmo rektorsområde.

Den byggnadstekniska redovisningen av Tallbackaskolan – där skolan till större delen är evakuerad - har skapat ett läge där ett beslut om en hållbar lösning på sikt är angelägen. Det innebär också, som redovisats ovan, att rektorsområdet måste organiseras på ett sätt som möter de framtida behoven där en ny skola också tillför sådana förutsättningar.

Det är en stor utmaning - i en komplex miljö där flera organisatoriska delar ska samverka - för att ytterst skapa en väl fungerande miljö för att säkra fullgoda studieresultat och ett arbets klimat som borgar för kompetensutveckling inom en hanterbar ekonomisk ram.

4.1.2 Ösmo rektorsområde(en) – ny organisation - tre rektorsområden – en ny skola

I Tjänsteutlåtande BUN/2017/0025/610-1, redovisade Barn- och utbildningsförvaltningen att verksamhetsansvaret för skolorna i Ösmo är komplext. Ambitionen är att skapa en mer funktionell styrning och ledning av grundskolan och särskolan.

Dessutom påverkades hela situationen av att Tallbackaskolans lokaler måste åtgärdas genom renovering eller eventuellt rivas. Vidare har arbetet med att se över Sorundas långsiktiga organisation – pågående arbete som redovisas inom ramen för denna utredning – och antal skolhus som ger en optimal organisation skapat frågeställningar som ofrånkomligen har bäring på situationen i Ösmo. Inomhusmiljöutredningen av Tallbackaskolans hus A har visat på stora brister och behov av renovering och åtgärder. Det finns också en icke obetydlig risk i att genomföra en omfattande renovering eftersom det råder oklarhet kring hur behovet ser ut.

Det är sålunda naturligt och rationellt att ta ett helhetsgrepp även beträffande Ösmo rektorsområde. I arbetet med Sorunda rektorsområde har också, som ovan redovisats, framkommit att det finns betydande organisatoriska och verksamhetsorienterade fördelar med att knyta samman och samverka mellan rektorsområdena.

Förvaltningen fick uppdraget att ta fram en förstudie om eventuell flytt av grundsärskolan och gymnasieskolans verksamhet i Tallbackaskolan till en annan lämplig lokal.

Det är i ljuset av denna situation som man bör lyfta vikten av att ”hålla ihop” processerna av att hitta lämpliga lokaler/skolhus för samtliga berörda rektorsområden, eftersom det finns ett naturligt och logiskt samband som bör tas tillvara för att nå en långsiktigt väl fungerande organisation.

I översynen av Sorunda rektorsområde finns även frågan om att eventuellt flytta högstadiet från Sorunda till Ösmo i ett framtida alternativ och då bör man hålla dessa frågor öppna, vilket kan ske i en förstudie som också väger in situationen i Sorunda.

Behovet av ett nytt skolhus i Ösmo har funnits med i tidigare tankar och planer kring verksamheten inom ramen för Barn- och utbildningsförvaltningens verksamhet. Detta har också bekräftats genom tankarna i den Strukturplan som redovisats ovan där det finns en tydlig bild av att ett nytt skolhus med en alternativ placering i Ösmo är en logisk utveckling. Med en ny ledningsorganisation i Ösmo kommer behovet också att öka vad gäller kraven på ändamålsenliga skolhus/lokaler.

4.2 Strategisk lokalförsörjning & samordning mellan berörda förvaltningar (plan eller modell saknas idag)

En fungerande strategisk planering av lokalförsörjningen i en kommun är en komplex process och innehåller flera aktörer som kräver en tydlig plan med identifierade roller, arbetsfördelning på central och lokal nivå samt en transparent kommunikation – inom ramen för berörda förvaltningars kompetensområden – och även genom öppna medborgardialoger som säkrar behov och krav från invånarna.

Ser man specifikt på skolverksamheten så finns det ytterligare behov som är direkt kopplade till att skolans verksamhet kräver framförhållning och beredskap för att säkra en långsiktigt hållbar modell i kommunen.

I dagsläget finns det ingen strategisk plan eller modell i Nynäshamns kommun för hur man arbetar med planering, styrning och reglering för användandet av lokaler.

För att skapa en fungerande process kring ett kostnadseffektivt och rationellt lokalutnyttjande – där man löpande följer upp arbetet – med behov, krav och kostnadsstyrning vore det önskvärt att ta fram en plan där berörda förvaltningar ingår med ansvariga tjänstemän. Det är angeläget att skapa en fungerande process för det strategiska arbetet på lång sikt.

En plan och process där man bygger in en kontinuerlig samordning och uppföljning av lokalbehovet inom skolverksamheten gör att man exponerar sig mindre för oförutsedda kostnader samt att man skapar ett naturligt samarbete och samverkan mellan berörda förvaltningar. Det bör också underlätta förutsättningarna för att samverka och ta ett större gemensamt ansvar för behoven som kontinuerligt uppstår i verksamheten.

Genom att skapa en samordning och samverkan mellan förvaltningarna så exponerar man sig betydligt mindre i fråga om akuta lokalbehov som ofta leder till ökade kostnader och sämre möjlighet att planera behovet på lång sikt

4.3 Åtgärdsplan inför fortsatt arbete

Nedan beskrivs ett antal delar som kan ingå i en plan för fortsatt arbete med en ny organisation för Ösmo rektorsområde och i förlängningen en långsiktig plan för hela skolverksamheten.

- Tid- och handlingsplan för att sätta organisationen i Ösmo med en områdesansvarig och tre rektorsområden – mötesstruktur samordning mm.

- Ta fram en förstudie för att bygga ett nytt skolhus i Ösmo – uppdrag till MSF
- Samverkansplan med övriga rektorsområden (mötesstruktur för pedagogiskt utbyte och kontinuerlig uppföljning av den löpande verksamheten som ett komplement till rektorsmöten, eller punkt på nuvarande möten)
- Kompetensforum kring elever och barn med särskilda behov – en referensgrupp där man fokuserar särskilt på dessa frågor som en naturlig del av den pedagogiska verksamheten – samverken med utgångspunkt från pågående arbete med en ny struktur för särskilda undervisningsgrupper
- Snarast möjligt sätta igång en förstudie kring flytt av särskolan ur lokalerna på Tallbackaskolan och även fånga upp relevanta kopplingar till den nya situationen i Sorunda rektorsområde med två skolhus -
- Ta fram en kärnfull handlingsplan för att implementera ett antal mätbara nyckeltal för att nå de uppsatta målen i verksamheten, både i den pedagogiska verksamheten och i ett övergripande perspektiv vid införandet av en ”ny” organisation för samtliga rektorsområden – som också är kompatibel med mål- och verksamhetsplanen för BUN

4.4 Slutsatser

Slutsatserna bygger på en samlad bedömning av vilket vägval som bör göras och vad som bör ingå i ett inriktningsbeslut inför det fortsatta arbetet i Ösmo samt i samverkan med den övriga skolorganisationen på Barn- och utbildningsförvaltningen i Nynäshamn.

- **Befolkningsprognosen** vittnar om en viss befolkningsökning i Ösmo. Vidare anges i Strukturplanen att Ösmo är ett strategiskt viktigt område i Nynäshamn när kommunen ska utvecklas ur ett långsiktigt hållbart perspektiv
- **Organisationen i rektorsområdet** måste förändras på ett sätt som ger både förvaltningsledning och skolledning bättre förutsättningar för att leva upp till uppställda krav från Skolinspektionen. Ett nytt skolhus som gynnar den pedagogiska verksamheten med fokus på elevernas bästa och en likvärdig utbildning men också för att säkra kompetenta lärare och övrig personal.
- **Ekonomi** är avgörande för att skapa en kostnadsbas som prioriterar elevernas lärande där investeringen i ett nytt skolhus också skapar bättre förutsättningar för att fokusera på en hållbar organisation som underlättar rekryteringen av lärare till Ösmo.
- **Samlade erfarenheter och forskning** säger delvis när det gäller den pedagogiska delen, att det ger bättre förutsättningar med *större* moderna skolhus när man samlar elever, lärare och övrig personal i en miljö som ger möjlighet till bättre planering av verksamheten, mindre risk för ensamarbete, större kompetensutbyte samt bättre möjlighet för hela den pedagogiska verksamheten att utvecklas tillsammans med eleverna

5. Avslutning

Skolan engagerar och berör de flesta av oss, inte bara bland de som är direkt verksamma inom skolan, utan även bland föräldrar, mor och farföräldrar, husköpare eller medborgare. Engagemanget är något positivt som bör användas som en inspirerande injektion för de som arbetar inom skolan och delar en gemensam ambition att kontinuerligt utveckla och förbättra skolan.

Nynäshamns kommun har en tydlig ambition att skapa en skola som möter kraven på att nå kunskapsmålen för eleverna samt att skapa en organisation som stimulerar till kompetensutveckling och framtidstro.

Det har åter varit en genuint positiv erfarenhet att få arbeta med kommunens medarbetare och förtroendevalda i denna process, där det tydligt finns en vilja och ett driv, att bygga det som krävs för att lyckas i målen och visionen för skolan och kommunen.

Nynäshamn den 8 mars 2017

Pontus Sjöstrand

6. Referenser

- Mål och budget 2017, Nynäshamns kommun – 2020 (KS/2016/0033/041-22)
- Översiktsplan för Nynäshamns kommun – antagen av kommunfullmäktige 17 oktober 2012 (Kf §207)
- Barn- och utbildningsnämndens Verksamhetsplan med internbudget 2017 (BUN/2016/0002/041-10)
- Befolkningsprognos 2016-2025, framtagen 2016 av statistiker Åsa Nyberg, Nynäshamns kommun
- Skolhusutredningen, december 2013, BUF, Barn- och utbildningsförvaltningen & MSF, Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
- Skolhusutredningen, augusti 2015, BUF, Barn- och utbildningsförvaltningen & MSF, Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
- Utredning om skolstruktur, Norrtälje kommuns kommunala grundskolor, HRM Afärsutveckling, januari 2016
- Framtida skolstruktur, Hudiksvalls kommun, PWC, augusti 2016
- Analys – Grundskola 2009, öppna jämförelser – ”Konsten att nå resultat – erfarenheter från framgångsrika skolkommuner”, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)
- Utredning av skolorganisation med förslag på ny skolorganisation, proVarmdo & Utbildningsstyrelsen, Värmdö kommun, oktober 2012
- Så löser vi rekryteringsutmaningarna, en rapport om rekryteringsbehoven i förskola och skola, oktober 2014, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)
- Program för framtidens skolorganisation i Arvika, rapport från förvaltningen Lärande och stöd, Arvika kommun, februari 2016
- Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Nynäshamns kommun, Skolinspektionen, december 2015, Dnr 43-2014-8270
- SOU 2004:116 – Skolans ledningsstruktur – om styrning och ledning i skolan, Utbildningsdepartementet, november 2004, uppdaterad april 2015
- SOU 2016:46 – Samordning, ansvar och kommunikation – vägen till ökad kvalitet i utbildningen för elever med vissa funktionsnedsättningar, Utbildningsdepartementet, juni 2016
- Rapport 446, 2016 – kostnader del 4., Sveriges officiella statistik om förskola, annan pedagogisk verksamhet, fritidshem, skola och vuxenutbildning, Skolverket (SCB)

- Skollag (2010:800) – Svensk Författningssamling 2010:800, Utbildningsdepartementet
- Skolstorlekens påverkan på elevers skolprestationer och sociala situation i skolan – ”En forskningsöversikt”, Carl-Henrik Adolfsson, Linnéuniversitetet, 2014.
- Skolverket (1996). *Stora och små grundskolor – i ett likvärdighets- och regionalperspektiv*, Stockholm
- Håkansson, J & Sundberg, D (2012). *Utmärkt undervisning: framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning*. Stockholm: Natur och Kultur.
- *Skolan mitt i byn, diskussionsunderlag och checklista för eventuell nedläggning av en byskola*, Glesbygdsverket, Skolverket och Sveriges Kommuner och Landsting, mars 2009.
- *Utbildningsvillkor i glesbygd*, rapport från Skolverket, 2000

Bilaga 1. Nyckelkodsområden – skolhus i Ösmo

Vanstaskolan

Till Vanstaskolan anvisas elever som bor i/på följande områden:

- 810210 Torgvägen
(rektor fastställer gräns mellan Vanstaskolan och Tallbackaskolan inför varje läsår)
- 810310 Vansta
(avser område norr om länsväg 225)
- 810411 Breddal
- 890225 Vansta

Tallbackaskolan

Till Tallbackaskolan anvisas elever som bor i/på följande områden:

- 690210 Segersäng, Åby
- 810110 Tallhöjden, Sittersta
- 810120 Tallåsen
- 810210 Torgvägen
(rektor fastställer gräns mellan Vanstaskolan och Tallbackaskolan inför varje läsår)
- 810310 Vansta
(avser område söder om länsväg 225)
- 890160 Djursnäs
(avser Djursnäs och området kring Söderbyvägen)
- 890210 Körunda
- 890220 Banksta
- 890221 Jursta
- 890222 Älby
- 890223 Källberga
- 890224 Gryt
- 890226 Lidatorp och Klövsta
- 890310 Herrö
- 890320 Himmelsö
- 890330 Vidbynäs
- 890340 Yxlö
- 890410 Segersäng
- 890420 Landfjärden
- 890421 Landfjärden
- 890422 Hammersta